

tur, nempe: primo, Quæ sint in operibus Divi Thomæ, quæ in oppositam sententiam Immaculatæ Beatae Virginis Mariæ Conceptionis, ipsius mentem traxisse videantur? Secundo, quæ sint momenta quæ pro Immaculato conceptu, ipsum fuisse opinatum testentur? Tertio, quæ est igitur Angelici Doctoris mens? Quarto, quid ergo dicendum ad opposita? En hujus disquisitionis divisio, quæ tota, Deo auspice, feliciter absolvenda speramus.

QUAESTIO.

Utrum Divus Thomas Doctor Angelicus, pro dogmate de Immaculata Beatae Mariæ Virginis Conceptione, nuper a SS. Pio PP. IX definito, opinatus fuerit.

ARTICULUS UNICUS.

Pars prima.

Ad primam partem sic proceditur:

Videtur quod Divus Thomas pro Immaculato Virginis Conceptu non fuerit opinatus:

1. Illa enim cujus caro concepta fuit in originali peccato, tale peccatum contraxit: sed

Divus Thomas (S. par. III, q. 14, a. 3 ad 1.) inquit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato;" ergo opinatus fuit quod tale peccatum contraxit.

2. Præterea: Cujus corpus totum fuit in originali peccato conceptum, etiam originale peccatum contraxit: sed Divus Thomas (S. part. III, quæst. 31, art. 7, in arg. *Sed contra*) scripsit, "Corpus Beatæ Virginis totum fuit in originali peccato conceptum;" ergo ut antea.

3. Præterea: Qui asserit quod quicumque ex utriusque sexus commixtione concipitur, oportet quod cum peccato originali concipiatur, confitetur quod, quia Beata Virgo concepta fuit ex utriusque sexus commixtione, etiam oporteat quod cum originali peccato conciperetur: ita expressis verbis Divus Thomas (*Comp. Theologiae Cap. 224*). En ejus verba: "Oportuit quod cum peccato originali conciperetur, utpote quæ ex utriusque sexus commixtione concepta fuit. Hoc enim privilegium sibi soli servabatur, ut Virgo conciperet Filium Dei."

4. Præterea: Qui indistincte et firmiter asserit, quod omnes homines ex Adamo, præter solum Christum, derivati originale peccatum

contrahunt, ad hoc quod indigeant Christi redēptione, stat non pro Immaculata, sed contra Immaculatam Conceptionem Beatæ Virginis: sed ita Divus Thomas (S. I. 2. q. 81, art. 3. in corp.) “Secundum fidem catholicam firmiter est tenendum, quod omnes homines, præter solum Christum ex Adam derivati, peccatum originale ex Adam contrahunt.”

5. Præterea: Afferere quod est errore dicere, quod aliquis sine originali peccato concipiatur præter Christum; quia ille qui sine peccato originali conciperetur, non indigeret redēptione, quæ facta est per Christum, et sic Christus non esset omnium hominum Redēmptor; est etiam afferere quod Beata Virgo non sine originali peccato concepta fuit; sic ad litteram Divus Thomas (in Sent. IV, dist. 43, q. 1, art. 4 quæstiunc. 3 ad 3.): ergo Divus Thomas alienus est a sententia pro Immaculato Conceptu.

6. Præterea: Parte III q. 27, art. 2, in quo querit utrum Beata Virgo fuerit sanctificata ante animationem, dicit in argumento *Sed contra:* “Quod ea quæ fuerunt in Veteri Testamento, sunt figura Novi secundum illud

1 ad Cor. x: *Omnia in figura contingebant illis:* sed per sanctificationem tabernaculi de qua dicitur in Psalmo XLV: *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus;* videtur significata sanctificatio Matris Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur secundum illud Psalmi XVIII: *In sole posuit tabernaculum suum;* de tabernaculo autem dicitur *Exod. ult.:* *Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini implevit illud.* Ergo etiam Beata Virgo non fuit sanctificata nisi postquam cuncta ejus perfecta sunt, scilicet corpus et anima.”

“Respondeo dicendum quod sanctificatio Beatæ Virginis non potest intelligi ante ejus animationem dupli ratione..... Unde relinquitur quod sanctificatio Beatæ Virginis fuerit post ejus animationem.” Ex quo sequi videtur quod in doctrina Divi Thomæ, sanctificatio non præcedat, sed sequatur conceptionem; et ideo conceptio ipsa non sit sancta et immaculata.

7. Præterea: In Sent. III dist. 3 quæst. 1 art. 1 dicit: “Sanctificatio Beatæ Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ;

quia capax gratiæ nondum erat; sed nec etiam in ipso instanti infusionis, ut scilicet, per gratiam nunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret;" et secundum hoc nec concepta in gratia, sed gratia infusa post conceptionem; ergo Divus Thomas sic opinatus est.

En lector, difficultates omnes seu argumenta, quæ in operibus Divi Thomæ, prout nunc evulgatis existunt reperiri possunt: et quidem fidelissime ac diligentissime ponderata a nobis, ita, ut minime difficultatem eludere videamus. Sed jam ad secundam partem transeamus.

Secunda pars.

Sed contra est quod ex nullo alio capite melius intelligi potest mens D. Thomæ, quam ex sacrosanta Synodo tridentina quæ sibi ante oculos proposuisse videtur illam mentem scrutari, et ex illa, momenta, rationes et oracula derivare ad suas eruendas definitiones. Nemini dubium existimo, quod sacrosanta tridentina Synodus in mentem habuit Angelicum Doctorem post Scripturam sacram vel imprimis sequi:

hoc appareat ex tota tridentini Concilii historia a Cardinale Pallavicino exarata; hoc ex novissima Encyclica SS. D. Leonis PP. XIII *Æterni Patris* ajentis: "Sed hæc maxima est, et Thomæ propria, nec cum quopiam ex Doctoribus catholicis communicata laus, quod patres tridentini, in ipso medio conclavi ordini habendo, una cum divinæ Scripturæ codicibus et Pontificum maximorum decretis *Summam* Thomæ Aquinatis super altare patere voluerunt, unde consilium, rationes, oracula peterentur." Cui ergo melius quam tridentinæ Synodo mens Angelici Doctoris nota fuit? Et quis interpres melioris notæ et potioris auctoritatis ad illam cognoscendam reperiri potest? Audiamus ergo tridentinum tenacissimum Divi Thomæ secuacem, qui ait in decreto de peccato originali, sessione XV edito, circa finem: "Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto ubi de peccato originali agitur, Beatam et Immaculatam Virginem Mariam Dei Genitricem; sed observandas esse constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas inno-

vat." Ex quo sic arguo: nulli melior nota fuit mens Angelici Doctoris quam Tridentinæ Synodo: nihil præterea in tridentina Synodo declaratum, inconsulta littera et mente Divi Thomæ; et multo minus contra illam: unde consilium, rationes, oracula petebantur, teste Leone XIII citato. Ergo dum Concilium declarat suam mentem, mentem etiam Divi Thomæ declarasse præsumitur. In illa ergo non comprehendit Mariam Virginem ubi de peccato originali agitur.

Hoc ipsum est quod firmiter asserit P. Joannes Maria Cornoldi dicens: "Ea igitur mens est ut ostendam; demonstrari nulla ratione posse Aquinatem fuisse profesum, quod attinet ad Deiparæ Virginis originem sententiam diversam ab ea, quam Sedes Apostolica nostris temporibus tamquam catholicum dogma definivit. Ad hanc quæstionem dirimendam antequam accedam; lectorem humanissime rogo ut et præjudicij cuiuslibet expers, et ita animo comparatus esse velit, ut nisi manifesta ratio contraria sit, Aquinatem insignem Ecclesiæ doctorem præclara sanctitate præditum et Virgini addictissimum a tali sententia profi-

tenda quæ a veritate recedit, et fidei opposita est, (quamvis ejus ætate id minime compertum erat) alienum fuisse non decernat. Non minus de voluntatis vitio, quam de intellectus errore optima est Aquinatis sententia: "*In judicio quo judicamus de hominibus, præcipue attenditur bonum et malum ex parte ejus de quo judicatur, qui in hoc ipso honorabilis habetur, quod bonus judicatur, et contemptibilis, si judicatur malus.* Et ideo ad hoc potius tendere debemus in tali judicio, quod hominem judicemus bonum, nisi manifesta ratio in contrarium appareat (2. 2. q. 60, art. 4 ad 2)." Sed ni fallor, non solum indirecte ut ex Tridentino deducitur; nec solum negative, ut ita dicam, ut ex P. Cornoldi; sed directe et positive mens D. Thomæ pro Immaculata B. Virginis Conceptione extitisse solidissimis fundamentis constat, ut ex sequentibus patefacere aggredior.